

OM - oikeusministeriö

OM 32/41/2015

Arviomuistio osakeyhtiölain muutostarpeesta

Osakeyhtiölain on pysyttävä mukana yritysten toimintaympäristön muutoksissa

- Sääntelyn joustavoittamista koskevat tavoitteet ovat kannatettavia.
- Osakeyhtiö- ja yrityssaneerauslakia tulisi uudistaa siten, että velkojen muuttaminen omaksi pääomaksi tai liiketoiminnan myyminen on mahdollista myös ilman omistajan myötävaikutusta.
- Arviomuistion perusteella on vielä vaikea arvioida, miten muutosehdotukset tosiasiallisesti vaikuttaisivat finanssialan lainsäädäntöön kuten luottolaitos- ja vakuutusyhtiölakeihin. |
- Omaa pääomaa koskevien vaatimusten keventämisen ei tulisi mahdollistaa pöytälaatikkoyhtiöiden "tehtailua".
- Vaikutukset tiedonsaantioikeuksiin (esimerkiksi oikeus tutustua kirjanpitoon) tulisi pohtia käytännön tasolla.

Finanssialan Keskusliitto (FK) pitää hyvänä osakeyhtiölain ajantasaisuuden jatkuvaa tarkastelua. Nyt kaavailun uudistuksen tavoitteet yrittäjyyden edellytysten parantamisesta, digitalisoinnin hyödyntämisestä sekä sääntelyn sujuvoittamisesta ja norminpurusta ovat erittäin kannatettavia. Norminpurku ei kuitenkaan luonnollisesti voi olla vain pelkkää pykälien kumoamista. Esimerkiksi velkojensuojamenettelyssä EU-sääntelyn ulottaminen myös yksityisiin osakeyhtiöihin on ollut perusteltu ratkaisu eikä siksi kumottavissa yleisen norminpurun nimissä.

1 Yksityiskohtaiset kommentit

Arviomuistion kohta 3.1.2: Vähimmäispääomavaatimus

FK kannattaa osakeyhtiön perustamisen helpottamistavoitetta. Velkojensuojan kannalta nykyiset vähimmäispääomavaatimukset eivät ole ratkaisevan tärkeitä, joten luotonantajan näkökulmasta nykyisistä vähimmäispääomavaatimuksista voidaan luopua. Samalla on kuitenkin muistettava, että vähimmäispääomavaatimuksista luopuminen mahdollistaisi yhtiön perustamisen helposti myös ilman oikeaa tarvetta yritystoiminnan harjoittamiseen. Tämä voi esimerkiksi tuoda esiin ilmiön, jossa pöytälaatikkoyhtiöiden toiminimien hamstraamisella pyritään rahastamaan sopivia toiminimiä tarvitsevia yrittäjiä.

Oman pääoman negatiivisuus tulee FK:n mielestä rekisteröidä kaupparekisteriin ja merkinnän poistamiseen pitäisi riittää, että oma pääoma on positiivinen ja siitä on

tehty ilmoitus. Tähän liittyy myös muun taloudellisen tiedon toimittaminen kaupparekisterille. Pankki- ja vakuutuslalle on tärkeää, että asiakkaasta olisi saatavissa tietoa myös viranomaisen rekistereistä eli oma pääoman tiedon lisäksi tilinpäätökset yms. varsinkin, kun kyseessä on uusi asiakas. Tilinpäätöksen toimittamisen laiminlyönnistä pitäisi suorittaa myöhästymismaksu, joka korottuisi asteittain ajan pidentyessä. Uhkasakosta voitaisiin luopua ja siirtyä suoraan myöhästymismaksuun.

Arviomuistion kohta 3.1.7: Osakkaan tiedonsaantioikeus

Arviomuistiossa ehdotetun mukaisesti uuden yksityisen osakeyhtiön kaikilla osakkailta tulisi olla oikeus tutustua yhtiön kirjanpitoon ja asiakirjoihin, jollei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Hyvä kysymys kuitenkin on, miltä sellaiset yhtiöjärjestyksen määräykset oikein näyttäisivät, joissa osakkailta nimenomaisesti kielletäisiin oikeus tutustua kirjanpitoon ja asiakirjoihin.

Arviomuistion kohta 3.1.10: Varojenjako, omien osakkaiden rahoitus, velkojensuojamenettely ja rakennejärjestelyt

Suomen joukkolainamarkkinoiden keskeisin heikkous on omaa pääomaa vahvasti suosiva yrityssaneerauslaki. Nykyinen yrityssaneerauslaki kohtelee sijoitettua pääomaa juuri päinvastaisessa järjestyksessä kuin sijoitusten etuoikeusasema, riski ja tuottovaade tehokkailla pääomamarkkinoilla edellyttäisivät. Tämä tulee etenkin ulkomaisille sijoittajille yllätyksenä eikä siten edistä pääomien virtaamista Suomeen eikä yritysten monipuolista varainhankintaa pääomamarkkinoilta.

Saneerausohjelmassa pitää voida määrätä ilman omistajan myötävaikutusta velkojen muuttamisesta omaksi pääomaksi sekä liiketoiminnan tai sen osan myymisestä. FK ehdottaa yrityssaneerlauslain muuttamista tältä osin. Koska muutos merkitsisi osakkeenomistajien oikeuksiin kajoamista, olisi myös osakeyhtiölakia tarpeen muuttaa. Mallina yrityssaneerlauslain muuttamiselle voisi toimia Ison-Britannian "Scheme of Arrangement" -menettely, joka koskee yhtiön pääomien uudelleenjärjestelyä.

Osakeyhtiölakiin lisättäisiin Ison-Britannian yhtiölainsäädäntöä vastaavasti ns. "Scheme of Arrangement" -menettelyä koskevat säännökset, joita voitaisiin hyödyntää mm. yritysten rahoituksen uudelleenjärjestelyyn. Isossa-Britanniassa tietyt tuomioistuimet käsittelevät näitä kysymyksiä, saavat ratkaisun aikaan hyvin lyhyessä ajassa ja voivat ottaa kantaa myös liiketoimintakysymyksiin. Malli toimisi myös vakavaraisten vakuutusyhtiöiden tiettyjen vakuutuskantojen alasajamisessa. FK:n mielestä yrityssaneerlauslakia tulee joka tapauksessa muuttaa niin, ettei se suosi omaa pääomaa niin vahvasti kuin nykyään.

Arviomuistion kohta 3.1.12: Yhtiön yhtiöoikeudellinen vahingonkorvausvastuu ja vastuun samastus

Vastuun samastus voisi jäädä oikeuskäytännön sekä erityislaeissa määrättyjen poikkeusten varaan.

Arviomuistion kohta 3.2.1: Osakeyhtiön rekisteröinnin helpottaminen

FK kannattaa itserekisteröintiä, mutta yhtiön johdon jäsenten ja edustajien toimikauden sitominen rekisteröintiin on ongelmallista. Hallituksen ja toimitusjohtajan

toimikauden ei pidä olla sidottu sen rekisteröintiin, sillä tehtävään valittu henkilö voi joutua tekemään jotain toimenpiteitä nopeasti ennen valinnan rekisteröintiä. Toimikauden sitominen rekisteröintiin edellyttäisi, että yhtiöillä olisi suora sähköinen yhteys kaupparekisteriin ja yhtiön itse tekemillä ilmoituksilla reaaliaikaisesti kirjattaisiin muutos toimielinten kokoonpanoihin.

2 Lainuudistuksen keskusteleva työskentelytapa on kannatettava

FK haluaa vielä erikseen todeta, että arviomuistion valmistelun yhteydessä käyty verkkokeskustelu on hyvä ja avoin tapa kartoittaa lainsäädäntöuudistuksiin liittyviä eri näkökulmia tällaisista aiheista, joista vilkasta keskustelua myös syntyy.

FINANSSIALAN KESKUSLIITTO

Lea Mäntyniemi